

Hallintovaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1755 muuttamisesta jäsenvaltioille brexit-mukautusvarauksesta kohdennettujen määrien osalta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1755 muuttamisesta jäsenvaltioille brexit-mukautusvarauksesta kohdennettujen määrien osalta (E 89/2025 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Eliisa Hujala, työ- ja elinkeinoministeriö
- EU-erityisasiantuntija Sarita Friman, valtioneuvoston kanslia
- budjettineuvos Vesa Kulmala, valtiovarainministeriö

Viitetiedot

U 4/2021 vp, U 62/2022 vp ja U 38/2023 vp

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Komission ehdotuksella on tarkoitus panna täytäntöön vuosille 2021—2027 laaditun EU:n monivuotisen rahoituksen välitarkistus. Ehdotuksen mukaan Brexit-mukautusvarauksesta annettua neuvoston asetusta muutetaan siten, että siinä otetaan huomioon vuotta 2025 varten jäljellä olevien alustavien määrärahojen vähennys.

Valiokunnan lausunto HaVL 25/2025 vp

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto tukee komission ehdotusta brexit-mukautusvarauksen määrärahojen vähentämisestä, joka perustuu jo vuonna 2024 hyväksyttyyn nykyistä rahoituskautta koskevan MFF-asetuksen väliarvioinnin yhteydessä tehtyyn muutokseen.

Valtioneuvosto muodostaa kantansa mahdollisiin myöhempiin uudelleenkohdennuksiin, kun niitä koskevat ehdotukset saadaan.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1755 brexit-mukautusvarauksen perustamisesta (BAR-asetus) on annettu 6.10.2021. Brexit-mukautusvarauksessa on kyse EU:n rahoituskehyksen ulkopuolisesta temaattisesta rahoituksen erityisvälineestä, joka perustuu Eurooppa-neuvoston linjauksiin ja josta on sovittu osana EU:n monivuotisia rahoituskehyksiä vuosille 2021—2027. Mukautusvarauksen tarkoituksena on tukea Yhdistyneen kuningaskunnan EU-erosta eniten kärsineitä alueita ja aloja (U 4/2021 vp). Alkuperäisen käyttötarkoituksen ohella jäsenvaltioille avattiin mahdollisuus siirtää niille brexit-mukautusvarauksesta varattuja määrärahoja elpymis- ja palautumistukivälineestä rahoitettujen kansallisten RRP-ohjelmien REPowerEULukuihin, joiden toimet liittyvät geopoliittisten muutosten aiheuttamaan energiakriisiin (U 62/2022 vp).

Jäsenvaltioiden esittämien siirtojen ja maksupyyntöjen jälkeen Brexit-mukautusvarauksen määrärahoja on käyttämättä noin 590 miljoonaa euroa. Tämä määrä vastaa jäsenvaltioille maksettujen ennakkomaksujen ja jäsenvaltioiden REPowerEU-lukuun tekemien siirtojen jälkeen jäljellä olevia brexit-mukautusvarauksen määrärahoja. Brexit-mukautusvarauksen täytäntöönpano jäsenvaltioissa on päättynyt eikä varauksesta voi tehdä enää uusia sitoumuksia tai maksuja vuonna 2025. Komission talousarvioesitys vuodelle 2026 ei sisällä BAR-sitoumuksia (U 34/2025 vp).

Komission ehdotuksen mukaan BAR-asetuksen 4 artiklan 3 kohtaa muutetaan siten, että otetaan huomioon vuotta 2025 varten jäljellä olevien alustavien määrärahojen vähennys. Ehdotuksella pannaan täytäntöön vuosille 2021—2027 laaditun EU:n monivuotisen rahoituskehyksen välitarkistus. Komission ehdotus ei sisällä esityksiä vähennettävien määrärahojen uudelleenkohdennuksista.

Hallintovaliokunta pitää valtioneuvoston tavoin komission ehdotusta kannatettavana. Ehdotus perustuu jo vuonna 2024 hyväksyttyyn nykyistä rahoituskautta koskevan MFF-asetuksen väliarvioinnin yhteydessä tehtyyn muutokseen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Suomelle alustavasti osoitetut määrärahat ylittävät kansallisen käytön eikä komission ehdotuksella ole vaikutusta Suomelle.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Hallintovaliokunta ilmoittaa,

Valiokunnan lausunto HaVL 25/2025 vp

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 14.11.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Mauri Peltokangas ps
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Juha Hänninen kok
jäsen Christoffer Ingo r
jäsen Mari Kaunistola kok
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Rami Lehtinen ps
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Saku Nikkanen sd
jäsen Joakim Vigelius ps
jäsen Juha Viitala sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne